

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרה"ק רבי שלמה בהרה"ק ר' אלעזר שפירא זצ"ל
הגה"ק רבי דוד מנחם מאניש בהג"ר יהושע העשיל זצ"ל
הגה"ק רבי שמעון בהגה"ק ר' אברהם שמואל בנ"מין סופר זצ"ל
הגה"ק רבי אליעזר פייש ב"ר משה זצ"ל

משנה ב'

משנתנו ממשיכה לעסוק באזוב הקצר שהאריכו בחוט או בכוש.

רבינו עובדיה מברטנורא

ספק מן הכוש ספק מן החוט כ"ר - דבעינן
הזאה ודאי מן האזוב. משום דאמרינן העמד
טמא על חזקתו.

מחברו מיצה עליו - שמא מתמצית מי
חטאת של כלי אחד הלך על האחר.

הזאתו פסולה - דאי מחבירו מיצה עליו אין
זו הזאה מן האזוב.

טובל ומעלה כדרכו - ולא אמרינן מתוך
שנדחק בפיה לצאת שמא יחזרו המים לתוך
הכלי ולא ישאר באזוב כשיעור.

רבי יהודה אומר הוייה ראשונה - דהזאה
ראשונה לא חיישינן, אבל הזאה שניה מתוך
שנדחקו לצאת וגם הזה מהם, נתמעטו
ביותר וחישינן בהזאה שניה שמא לא
נשאר באזוב כשיעור. ואין הלכה כרבי
יהודה.

שלא יספג - שלא יקנח מצדדי הכלי או
משוליו. דכתיב וטבל, ולא מספג.

הזאתו פסולה - דבעינן כוונת הזאה והרי
לא נעשית מחשבתו.

ואפילו חן מאה - ולא בעינן הזאה בפני
עצמה לכל איש ואיש או לכל כלי וכלי.

הזה על הטמא, ספק מן החוט, ספק מן הפוש, ספק מן הגבעול. אזוב הקצר
שהאריכו בחוט או בכוש והיזה בו, ואינו יודע אם מהחוט או מהכוש היזה, או שהיזה מגבעול
האזוב - הזיתו פסולה לפי שצריכה להיות הזאה ודאי מהאזוב, וכיוון שיש ספק אנו
אומרים 'העמד טמא על חזקתו', ויש מפרשים שאף בלי חזקת טומאה ההזאה פסולה, לפי
שההזאה היא מהתורה וספק דאורייתא לחומרה. הזה על שני כלים, ספק על
שניהם הזה, ספק מחברו מצה עליו היינו שיש לו ספק אם היזה על שני הכלים,
או שמא כשהיזה על כלי אחד ממי החטאת ניתזו או נטפו ממנו מי חטאת על הכלי השני,
ונמצא שלא היזה עליו מהאזוב - הזאתו פסולה מהטעם שביארנו לעיל, שספק הזאה
אינה מוציאה מידי וודאי טומאה, ואנו אומרים העמד 'טמא על חזקתו'. מחט שהיא
נתונה על החרס, והזה עליה על המחט, ויש ספק האם על המחט הזה,
ספק מן החרס מצה עליה או שמא היזה על כלי החרס וממנו הותזו או נטפו ממי
החטאת על המחט - הזיתו פסולה מאותו הטעם שביארנו לעיל, ואע"פ שעל כלי החרס
עצמו לא היה צריך להזות כלל, לפי שהיה טהור, מכל מקום אין אנו אומרים שמחט מיטהרת
במיצוי מהחרס*. צלוחית שיש בה מי חטאת שפיה צר - טובל בה את האזוב לפני
ההזאה ומעלה כדרכו ומוציא את האזוב מתוך הצלוחית כמו שהוא רגיל בדרך כלל, ואין
אנו חוששים שמא מתוך כך שפי הצלוחית צר, נדבק האזוב לפיה, וממנה באו המים לאזוב,
ואין זו נחשבת טבילה רבי יהודה שחולק אומר: הזה ראשונה כלומר שלדעת רבי
יהודה דווקא בהזאה הראשונה מוציא הוא את האזוב כמו שמוצאים בדרך כלל ומזים, ואין
חוששים שמא אין כאן טבילה, אלא קינוח של הפיה, אבל בהזאה השניה נדבק האזוב יותר
לפיה הצרה של הצלוחית, ונמצא שהוא סופג את המים מדפנות הכלי ואין כאן טבילה**, והרב
מברטנורא מבאר את המחלוקת: שלדעת תנא קמא אין חוששים שמא מתוך שנדחק האזוב
לצאת מפיה הצר של הצלוחית נסחטים המים בחזרה לתוך הכלי ולא נשאר באזוב כשיעור
הזאה, ורב יהודה סובר שדווקא בהזאה הראשונה אין חוששים, אבל בהזאה השניה, הואיל
ונדחקו המים מהאזוב בשעה שיצא מהפה הצר של הכלי, וגם כבר היזה מהם הזאה אחת,
לפיכך חוששים שמא לא נשאר באזוב כשיעור הזאה. ויש מפרשים שלדעת תנא קמא אין
חוששים שמא מתוך שנדחק האזוב לצאת מהפיה הצרה ייסחט השרף מעץ האזוב ויתערבב

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

במי החטאת, ורבי יהודה חושש בהזאה השנייה, הואיל וכבר נתרכך האזוב בטבילה הראשונה, שמא ייצא השרף מתוכו והתערבב במי החטאת. **מי חטאת שנתמעטו** בצלוחית - **טובל** בהם **אפלו ראשי בקצה גבעולין ומזה, ובלבד שלא יספג** היינו ובלבד שלא יקנח באזוב את שולי הצלוחית או את הדפנות, לפי שנאמר 'וטבלי ולא המספג. **נתפנון להזות לפניו והזה לאחוריו** כגון שהיו טמאים לפניו ומאחוריו, והתכוון להזות על הטמאים שלפניו, והיזה על אלו שהיו מאחוריו, **לאחוריו והזה לפניו** או שהתכוון להזות על הטמאים שהיו מאחוריו והיזה על אלו שהיו מלפניו - **הזיתו פסולה** לפי שלא התכוון להזאה זו, ונאמר "והזה הטהור על הטמא" (במדבר יט, יט) שמכאן למדים: שיהא מתכוון לטמא, להזות עליו כדי לטהרו **לפניו** נתכוון להזות על הטמאים שלפניו, **והזה על הצדדין שלפניו** לצדדים שהם לפניו - **הזיתו פשוטה** לפי שהצדדים שלפניו דינם כלפניו, וכיון שהיזה לאותו כיוון שאליו התכוון להזות, הזאתו כשרה, והוא הדין אם התכוון להזות לאחוריו והיזה על הצדדים שלאחוריו. **מזין על האדם הטמא, מדעתו** כשהוא יודע שהולכים להזות עליו **ושלא מדעתו** ואפילו כשהוא ישן, שזה שמזים עליו אינו צריך כוונה. **מזין על האדם ועל הפלים** כלומר ניתן להזות על כמה בני אדם, או על כמה כלים בהזאה אחת, **ואפלו הן מאה** אנשים או כלים, היינו שאפילו כשמדובר בכמות גדולה של אנשים או כלים, מזה עליהם הזאה אחת, וכל שהגיעה אליו כמות כל שהיא מהמים, הרי הוא טהור, ובלבד שיתכוון המזה להזות עליו.

*שלושת הפסקאות שבמשנתנו העוסקות בספק הזאה נשנו בסדר 'לא זו אף זו': לא רק בספק מן החוט ספק מהגבעול, שהואיל וספק הוא אם בכלל נפלה הטיפה מן האזוב הזאתו פסולה, אלא אף שני כלים שבוודאי נפלה הטיפה מן האזוב, אלא שספק הוא אם הגיעה גם לכלי אחר, מכל מקום הזייתו פסולה, ולא רק בשני כלים שהטיפה שנפלה על הכלי האחר נעשתה מצוותה, ואינה ראויה עוד להזאה, אלא אפילו במחט על החרס, שאפילו אם ניתזה מן החרס ונפלה על המחט, והרי החרס לא היה צריך הזאה ועדיין לא נעשתה מצוותה של הטיפה, מכל מקום הזאתו פסולה, מפני שההזאה צריכה לבוא ישר מהאזוב על הכלי הטמא. (תפארת ישראל)

**והגר"א מבאר את טעמו של רבי יהודה, שאמנם בהזאה הראשונה אין חוששים שמא יקנח את דפנות הכלי, שכן אף אם יקנח ייבלע באזוב, וכשמזה ממי הטבילה מזה, אבל בהזאה השנייה יש חשש שמא יסחט לתוך המים ממה שקינח בראשונה.

משנה ג'

בגמרא (יוצא יד, ע"א) נכתב: 'והזה הטהור על הטמא', ומכאן למדים שצריך כוונה להזות על דבר המקבל טומאה, משנתנו עוסקת במי שהיזה או התכוון להזות על דבר שאינו מקבל טומאה.

רבינו עובדיה מברטנורא

על דבר המקבל טומאה – אדם וכלים.
על דבר שאינו מקבל טומאה – בהמה וכלי אבנים.
אם יש באזוב לא ישנה – אם נשתייר באזוב כדי הזאה אינו צריך לחזור ולטבול פעם שניה, אלא מזה מאותו שנשתייר באזוב על הדבר הטמא ועלתה לו הזאה. דכתיב והזה הטהור על הטמא, עד שיתכוין להזות על הטמא, הלכך כשנתכוין בשעת טבילת האזוב להזות על הטמא לא ישנה, אלא יזה ממה שנשתייר באזוב. אבל אם טבל האזוב כדי להזות על דבר שאינו מקבל טומאה, הואיל ותחילת טבילתו פסולה, כך הזאתו פסולה, ולא יזה במה שנשתייר באזוב עד שישנה.
המים המנטפין – מן האזוב שהטבילו לשם דבר שאינו מקבל טומאה, אם הטביל באותם טיפות אזוב והזה מהן, כשרין. לפיכך הן מטמאין. לפי שלא נעשית מצותן, שהרי הטבילה הראשונה פסולה היתה, והרי אלו הטיפות כשאר מי חטאת הכשרים שהן מטמאין.

נְתַפּוֹן לְהִזּוֹת עַל דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טִמְאָה כגון שהתכוון להזות על האדם, או על כלי המקבל טומאה, **וְהִזָּה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טִמְאָה** כגון שהזה על הבהמה או על כלי עשוי מאבן שאינו מקבל טומאה, **אִם יֵשׁ בְּאֲזוֹב אִם נִשְׁאָרוּ מִי חֲטָאת בְּאֲזוֹב - לֹא יִשְׁנָה** אינו צריך לחזור ולטבול פעם שניה את האזוב בתוך הכלי עם המים המקודשים, אלא מזה ממה שנשאר באזוב על האדם או על הכלים, הואיל ותחילת טבילתו היתה לשם דבר הטעון הזאה, וזהו שלמדים ממה שנאמר 'והזה הטהור על הטמא', שתהא כוונתו בשעת טבילת האזוב להזות על דבר המקבל טומאה. **עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טִמְאָה** אבל אם טבל על מנת להזות על דבר שאינו מקבל טומאה, כגון על הבהמה **וְהִזָּה עַל דָּבָר שֶׁמְקַבֵּל טִמְאָה** כגון על האדם, **אִם יֵשׁ בְּאֲזוֹב** כלומר אפילו אם נשאר מי חטאת על האזוב - **יִשְׁנָה** צריך להטביל פעם שניה את האזוב בכלי כדי להזות על דבר המקבל טומאה, שהואיל והטבילה הראשונה היתה פסולה, לפיכך אף הזאתו פסולה. עתה מביאה המשנה דוגמא נוספת להלכה שלמדנו לעיל: **עַל הָאָדָם** נתכוון להזות על האדם, **וְהִזָּה עַל הַבְּהֵמָה** היינו על דבר שאינו מקבל טומאה, **אִם יֵשׁ בְּאֲזוֹב** אם נשאר ממי חטאת על האזוב - **לֹא יִשְׁנָה** אין צורך להטביל פעם נוספת, אלא יזה ממה שנשאר על האזוב. אבל אם נתכוון להזות **עַל הַבְּהֵמָה, וְהִזָּה עַל הָאָדָם, אִם יֵשׁ בְּאֲזוֹב** גם אם נשאר ממי החטאת על האזוב - **יִשְׁנָה** יטביל פעם נוספת ואז יזה. כמו שביארנו לעיל. **הַמֵּיִם הַמְּנַטְפִּים** מהאזוב - **כְּשֶׁרִים** כלומר אם טבל את האזוב כדי להזות על דבר שאינו מקבל טומאה, אע"פ שאינו יכול להזות ממי החטאת שבאזוב, הואיל והטבילה היתה הפסולה, מכל מקום אם נטפו המים מן האזוב לתוך כלי הטהור לחטאת, וחזר וטבל בהם את האזוב כדי להזות על דבר שמקבל טומאה, הזאתו כשרה **לְפִיכֵךְ הֵם מְטַמְּאִין לְשֵׁם מִי חֲטָאת** כלומר הואיל והמים המנטפים ראויים להזאה, ועדיין לא נעשתה מצוותם, לפיכך דינם כשאר מי חטאת כשרים המטמאים את הנושאים, או הנוגעים בהם. ביארנו את המשנה לפי הדעה שהכל הולך אחר הכוונה בשעת טבילת האזוב, ועיין ברב קהתי שמביא דעות נוספות בסוגיה.